

Nyt fra Blichermuseerne:

Blichermuseet på Herningsholm:

Ring til museet og aftal besøg. 9626 1900
Administrationen for Museum Midtjylland
Museums-gade 32, 7400 Herning
Tlf.: 9626 1900
www.museummidtjylland.dk

herningmuseum@herningmuseum.dk

Blicheregnens museum: Udstillinger:

Tidsrammer. Vinterudstilling af malerier.
Maj-sept. man.- fre. 11-16, lør. - søn. 11-17. For resten af året se hjemmesiden el. ring 8720 5030

blicherarkiv@blicheregnensmuseum.dk

www.blicheregnensmuseum.dk

Malvinas Hus Spentrup: Udstillinger

1. april til 1. okt. lør. og søn. kl. 14-17. Fra 15. juni til 11. aug. også åbent tir. og ons. 14-17 tlf. 8647 7047

mail: bentogbirthe@mail.tele.dk

E Bindstouw i Lysgaard:

1. juni til 31. august, tirsdage til søndage fra kl. 10-17.

Blicher-Selskabets regnskab 2011

Indtægter	87.468
Udgifter	61.627
Resultat	25.841
Formålsbest. udgifter	33.929
Årets resultat	-8.088
Kapitalkonto 1.1.2011	17.938
Passiver ialt	47.363
Blicherfonden. Kapital på 300.000 kr.	

Sommerreise i Sverrig Aar 1836 og Svithiod.

Redigeret af Hans Kruse
Pris 175 hos Blicher-Selskabet

Se Blicher-Selskabets øvrige bøger på hjemmesiden
www.blicherselskabet.dk

Bestyrelsen for Blicher-Selskabet

Formand: Operasanger Erik Harbo
Næstformand: Lektor Helle Frisman
Sekretær og kasserer: Kursusleder James Lerche
Skuespiller Paul Hüttel
Museumsdirektør Bent Bang Larsen
Lektor Henrik Ljungberg
Lektor Dorrit Færk Møller
Fuldmægtig Peder Porse
Lektor Thorkild Holm
Adjunkt Anders Gjesing

Antal medl.: ca. 600 (390 husstande)

Medlemsskab: Husstand 150 kr.

Udland 175 kr. Institutioner: 200 kr.

Giro-nr 409 0780 (reg. nr. 9570)

Blicher-Selskabets adresse:

Havelodden 64, 4000 Roskilde

Tlf. 46 37 39 20

mail: erik.harbo@mail.dk

Blichernoter udgives 3 gange årligt

www.blicherselskabet.dk

ISSN 1602-2742

Arrangementer og kurser

Årsfest i Teatermuseet i Hofteatret.

søndag den 14. oktober kl. 16:30

Klassikerdagen: Årets klassiker bliver Gustaf Munch-Petersen

Ordets Dag i Randers. 27. okt. Underværket Stemandsgade ved Kulturhuset. Blicher kommer i centrum.

Dansk Guldalder. Efterårskursus på Folkeuniversitetet i Ebeltoft.

Cand. mag. Else Marie Laigaard

6 lektioner med start: 10. september

Der læses også Blicher. Se hjemmeside Folkeuniversitetet.

BLICHERNOTER MEDDELELSER FRA BLICHER- SELSKABET

September 2012
redigeret af Erik Harbo

BLICHERNOTER indeholder

- 1/ **Formanden har ordet**
- 2/ **Hans Kruse: Nekrolog**
- 3/ **Else Hyldahl: Blicherslægten**
- 4/ **Peder Porse: Blichers bopæle i København.**
- 5/ **Helle Frisman: Hosekræmmeren**
- 6/ **Om Sikker Hansen**
- 7/ **Årsgaven. Om Blichers sange**
- 8/ **Blicher og digtene**
- 9/ **Asta Esper Andersen: Nekrolog**
- 10/ **Museer, arrangementer, kurser m.m**

Formanden har ordet.

2011 var vores 60-jubilæumsår. Det kulminerede i den smukke udgivelse af Blichers rejse i Sverige, som har vakt en del opsigt og er anmeldt godt, men som sædvanlig har en række store aviser ikke anmeldt udgivelsen. Blandt de litterære selskaber taler man nu højt om den nedvurdering af det arbejde der foregår rundt om i landet, og om hvordan aviserne efterhånden kun har plads eller lyst til at skrive om popkulturen, krimier og populære film. Hvad enten det skyldes uoplyste redaktører, udygtige og lige-

gyldige journalister, står hen i det uvisse, og denne kritik er bestemt ikke myntet på de få der endnu påtager sig opgaven at interessere sig for den almene kultur, som interesserer en lille del af befolkningen, men en ikke uvæsentlig del af denne, – de læsende og musik- og teaterdyrkende, der er grundlaget for at et selskab som Blicher-Selskabet kan fortsætte sit virke med sine 400 hustandsmedlemmer.

Desværre har et par dødsfald også præget året og man vil kunne læse nekrologerne på de næste sider.

Efter en vellykket forårsfest i København har vi deltaget i Bogdagen på Hald, årets udgivelser er blevet planlagt, og bestyrelsen har været optaget af en række henvendelser fra medlemmer, samtidig er medlemsskaren vokset betydeligt, måske pga. vores nye hjemmeside

Blicher-Selskabets årsgave består af to cd'er som vil blive udsendt i november. En cd med sange og viser af Blicher og en genudgivelse af E Bindstouw med E Bindstouwfolk i Thorning i samarbejde Blicheregnens Museumsforening. Se inde i bladet.

**Søndag den 14. okt. 2012 kl. 16.30:
BLICHER-SELSKABETS ÅRSFEST**

Teatermuseet i Hofteatret

Medvirkende:

Paul Hüttel, Erik Kühnau, Helle Frisman, Bente og Erik Harbo

Nekrolog: Museumsleder Hans Kruse er død 18. juni 2012

Han kæmpede med en kræftsygdom de sidste mange måneder. Hans bortgang er et stort tab for hans hustru og børn, men også for den store kreds af venner og bekendte, for hvem han ofrede så meget hjerteblod.

Hans arbejde for museet i Thorning er landskendt. Fra det mindre landsbymuseum skabt af Aksel Nielsen i samarbejde med Peter Seeberg, blev Blicheregens Museum til det store stolte værk, der viste, hvad en mindre by kunne præstere, støttet af den lokale Museumsforening og det nyoprettede lokalarkiv.

Hele tiden blev der lavet nye udstillinger i de gode store lokaler, der hørte til præstegården, samtidig med at der blev indkøbt nyt til samlingen. Ved et stort arrangement i 2009 kunne museet fejre sit 30 års jubilæum.

Sammen med Herning Museum fik man oprettet den fremragende hjemmeside efter ide fra Hans Kruse: *På vandring med Blicher*, en foræring til dansk skoleungdom.

Hans Kruse var medlem af Blicher-Selskabets bestyrelse og her gjorde han et stort arbejde kulminerende i 2011 med den fornemme udgivelse af Blichers *Sommerreise i Sverrig i Aaret 1836* udgivet af Blicher-Selskabet/Gyldendal

Hans Kruse gjorde et scoop, da han på KB fandt O.J. Rawerts tegninger, der var selvskrevne til at illustrere Blichers rejse. Udgivelsen blev fulgt op af en rejse i Blichers fodspor i Sverige med Hans Kruse og hans kone Dorthé Kaldal som

kompetente rejseledere.
Ære være hans minde.

Erik Harbo

Ved mindefesten efter begravelsen læste Erik Kühnau og Paul Hüttel et par Blicherdigte. Erik Harbo sang Hulde engel og mindedes Sveriges rejsen med en Bellmansang Fjæriln vingad.

Erik Harbo sagde følgende: Kære Dorthé, kære Laura, Cecilie, kære familie, pårørende og venner.

Her ved denne mindefest for Hans ønsker jeg at sige nogle få ord.

Hans trådte ind i BS's bestyrelse, da Peter Seeberg holdt op. Blicher-Selskabet havde dermed en fin og fast forbindelse med et af vore Blichermuseer, noget der altid har haft betydning for selskabet. Vi har gennem årene aflagt mange besøg på museet og selskabet har i usædvanlig grad nydt godt af, at Hans kunne tage sig af os.

Vi har personligt, min kone Bente og jeg deltaget i mange arrangementer også sammen med andre medlemmer af selskabets bestyrelse. Det har været festlige øjeblikke ikke mindst 25' års og 30' års jubilæet foruden de berømte spisninger med dig Dorthé i spidsen for holdet, når vi skulle hylde den gamle frue til Hald, Edel Helene Margrethe Schinkels kokekunst. Det samme gjaldt den festlige indvielse af hjemmesiden *På vandring med Blicher*, en af Hans' gode ideer.

Men det blev også til positive udvekslinger af viden om den gamle digter, der står vores hjerter så nær.

Vi har haft et stort samarbejde omkring de gamle malerier af Blichers adelige slægt de Steensen til Aunsbjerg og

kelsen af personer af folket: redningshelte som f.eks. Søren Kanne. Samtidig med beskrivelsen af disse folkets stridsmænd og helte opstår der tanker hos digteren, der formentlig fører videre til ideen om Himmelsbjergfesterne, hvor folket skulle mødes og folkeånden vækkes.

I 1826 samler Blicher sine mange digte, som var trykt i *Læsefrugter* og københavnske tidsskrifter, i digtsamlingen *Sneklokken*. I de følgende år skriver han mange af de berømte noveller, som bl.a. blev trykt i *Nordlyset*. Dette kulminerer med at Blicher i årene 1833-36 får udgivet sine *Samlede noveller og digte* på Steens Forlag i København fra. Hans Sverigesrejse i 1836 lokker ham i gang med at skrive digte igen og efter sygdomsperioden i 1837 er Blicher fuldt restitueret. Mesterværket *Trækfuglene* ser dagen lys, og det fører direkte til udgivelsen af dialektdigtene i *E Bindstouw* 1842 med slutningsdigtet *Faarwal Marri*.

En ny redigeret udgave *Gamle og nye Noveller* udkom i 1845.

Digtene på denne cd er ikke ordnet i nogen kronologisk rækkefølge. I stedet er de samlet i en række emner, som digterens liv lagde op til.

Blichers sidste digt stod at læse i *Randers Avis* 1.1. 1848. Her havde han i mange år fået trykt et nytårsdigt. I digtet, der har sin egne form for storhed, maner digteren, der er syg og ved at hans tid er forbi, os til at tænke på "Hvad der i disse nu fuldendte dage/ er virket for vor slægt-/ alt under Himlens varetægt..." Han foregriber her de nye tider med Grundloven og friheden for det danske folk efter århundreders enevælde, og han siger: "Det onde får du tale/...Det gode må du nyde/... Ej bedre kan den gamle mand Dig råde".

Lad mig slutte med en bemærkning, som ledsager "Visen om Tym Sjællandsfar". Blicher siger: "Jeg har endnu ikke opgivet håbet om Danmarks genfødsel, og jeg vil nære

Mindeord

**Asta Esper
Andersen,
døde den
24. juni
2012. Bi-
sættelsen
fandt sted
24. juni**

Fra Blicher-Selskabet skal der lyde nogle mindeord i anledning af Asta Esper Andersens død. Asta var med i Selskabets arrangementer næsten fra dets stiftelse i 1951. Hun var født ind i fortolkningen af E Bindstouw. En af hendes største succeser blev tv-indspilningen af Hosekræmmeren i 1963 i Sam Besekows instruktion. Her spillede Asta Hosekræmmerkonen i vidunderligt sammenspil med Susse Wold som Cecil og Jørn Jeppesen som Hosekræmmeren. Tidens kritikere forstod ikke hensigten, men årene har vist, hvor fornem en optagelse det blev. Se den på Bonanza og man har det bedste minde om en skuespiller, der nu ikke er blandt os mere.

Erik Harbo

dette håb med det eneste jeg ejer af nogen værd, med syngegaven. Jeg vil istemte mit Bjarkemål, om jeg også skulle ende det ved min Rolfs Fødder. Jeg vil udsjunge mit: "Nu galen hanen" om også denne slægt vil sove sig ind i Ragnarok." Erik Harbo

(de to artikler er fra bookletten til cd'en)

Ossianske elegier, tre digte i alt.

Blicher udgav fem digtsamlinger og her er *Trækfuglene* selvfølgelig noget helt specielt.

Den første samling kom i 1814 hos bogtrykker Elmquist i Århus under betegnelsen *Digte - Første del. Mit første digt* kalder Blicher indledningsdigtet (skrevet i 1810), hvor han straks indleder med at gøre læseren opmærksom på de længst hensvundne dage med deres ungdomsdrømme, et ægte Blichermotiv, og han slutter med de ord, der siden er blevet citeret så flittigt, og som måske oprørte nogle af hans ungdomsvener, men som siden blev brugt på mindestens og lignende "Mit navn vil i de fjerne dage mindes/ og fremtids børn mit kvad forlyste vil/ Når ingen ved hvor skjaldens gravhøj findes,/ og ingen af hans slægt er mere til".

I det første digt i *Digte - Anden del, Jyllandsreise i sex døgn* er det lærkesangeren, vi hører. Fra dens høje position skuer den ud over landskabet med heder og gravhøje, og så er der ikke langt til sangeren Ossian. Digtet er tilegnet B.S. Ingemann, som Blicher kendte fra studietiden i København og som han nu bliver venner med. Fra dette første digt henter Blicher senere en strofe, der bruges som indledningsdigt til den første samlede udgave af hans digte i 1836. Det kan synes, da det fik en melodi i 1882 i 100 året for digterens fødsel, og det indleder denne cd: "Stille og mørkladen er vel min hede,/ dog under lyngtaget blomsteret står,/ lærken bag gravhøje bygger sin rede/ og sine triller i ørkenen slår".

Med disse to samlinger lagde Blicher nogle spor ud, i anden del bl.a. det humoristiske. Han forvirrer sine læsere med en medforfatter, rejsekammeraten S.S. Barber i *Nibe*, og det han bringer for dagen er af en helt anden ironisk humoristisk karakter, ligesom Blichers senere forfatterpseudonym Peer Spillemand. Både barberen og spillemanden dyrker en helt anden stil end S.S. Blicher, sognepræsten. Nu skal man være forsigtig med

at tale om humor, da der findes Blicherlæsere, der slet ikke finder noget humoristisk hos denne for dem så alvorlige digter, men cd'en her skulle give mulighed for at bringe disse læsers øjne på klem eller måske åbne dem.

Blicher lægger flere spor ud, og der er ikke langt fra det højtravende inderlige, til det næsten platte humoristiske. Helt naturligt i et land der bygger på litterære traditioner fra Holberg, Wessel, Ewald og Baggesen.

Blicher fortsatte til sin død med at skrive digte, selv om han ind imellem truede med blot at holde sig til prosaen dvs. novellen. Det gør han f.eks. i digtet *Farvel til min første kæreste* i 1822, der måske kunne sætte grå hår i hovedet på forskerne, hvis ikke det var så tydeligt, at det var poesien, og ikke nogen kvinde, der var den udvalgte. Her tales om det at blive gammel, et forvarsel for det store digt *Sig nærmer tiden, da jeg maa væk* og han slutter med ordene: "Borte er min korte foraarslyst –/skænk da til farvel mig håbets trøst!/ ja, når jeg dig atter hisset ser,/ samles vi, for ej at skilles mer!"

Dette hovedtema hos Blicher "sig nærmer tiden..." finder vi overalt. Digteren udtrykker det i sine mange digte om den svundne ungdomsdal. Det er her, at lærken kunne blive tavs. Det bekendtgør han nogle år senere i et digt i *Min vinterbestilling*: "See! Hedens blomstertid er snart forbi, og så er lærkens./ På sin mørke sti vil jægren over ørknens taushed sørge/ og "hvor er sangeren?" vemodigt spørge./ "Hm, han har sunget sig til døde;/ men efter ham vil komme ny igen,/ så mange ej den gamle savner som graven favner". "

I 1824 udgav Blicher *Bautastene*. Han samarbejdede med Grundtvig, Oehlenschläger og Ingemann og fik langt om længe samlingen udgivet hos Hempel i Odense. Det blev begyndelsen på en genre, hvor Blicher bliver en slags Danmarks mester. Han overgår absolut Grundtvig i denne dyrkelse først af de store danske helte, men fra 1838 også dyr-

Schinkel på Hald.

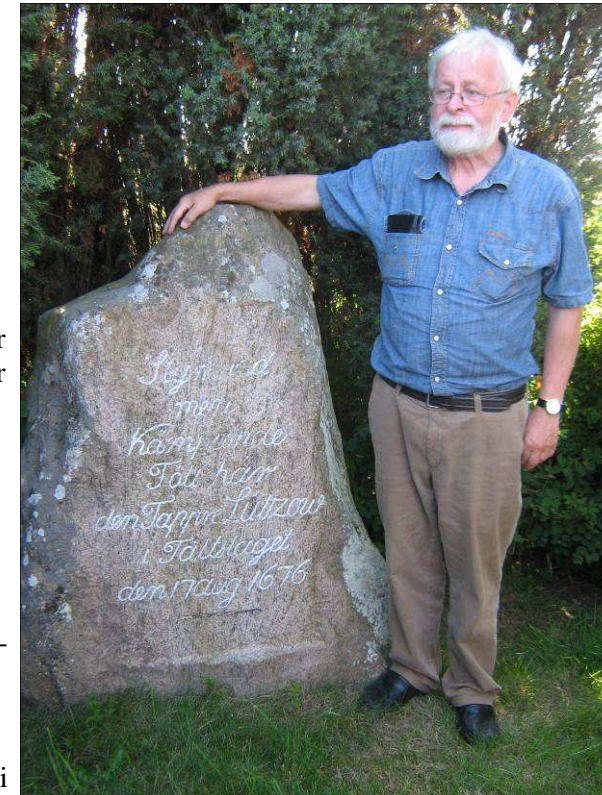
Jeg, eller rettere Bente, formidlede den gode forbindelse til komtesse Margrethe Ahlefeldt Laurvig på Roskilde kloster, hvor hun tilbragte sin alderdom. Sammen med Hans besøgte vi hende og det resulterede i, at museet nu har flere ejendele af Eneste Barn Charlotte Amalie Schinkel, f.eks. hendes dåbskjole, og at Margrethe besluttede, at Viborg og Thorning kunne købe de gamle malerier af slægten for en billig penge, når hun ikke var her mere.

Jeg husker endnu dagen, hvor jeg bragte billederne til museet.

Efter at Hans stoppede på museet, fik han bedre tid i Blicher-Selskabet. Det resulterede i de to store projekter fra 2011. Udgivelsen af Blichers *Sommerreise i Sverrig i Aar 1836 og Svithiod*, udgivet på Gyldendal. Hans stod for det store arbejde og ideen om at koble Blicher med O.J. Rawert og hans mange tegninger fra Sverige. Det blev selskabets dyreste danske bog, imens jeg har været formand, men den var

pengene værd.

Dertil kom rejsen til Sverige *I Blichers fodspor 175 år efter* arrangeret af Hans og Dorthe tilsammen. Det blev en skøn rejse for et år siden. Med 49 deltagere og en rejse, hvor vi virkelig fandt tilbage til de steder, hvor Blicher havde været.

Men midt i al den glæde kom så sygdommen. Sygdommen der satte en stopper for Hans store virkelyst. Jeg ved at han havde planer og gerne ville arrangere og deltage i en rejse i Blichers fodspor ang. Blichers anden rejsebog, *Vestlig Profil af den cimbriske Halvøe*. Den som vi nu har besluttet at udgive i 2013,

men nu uden Hans bistand.

Med *Sverrigsrejsen* i hånden vil vore tanker gå til Hans og denne fornemme slutsten på hans karriere. Ære være hans minde.

Erik Harbo

Blichers afstamning

ved

Else Hyldahl- og Katrine Kielland-Brandt

STEEN STEENSEN BLICHER har jeg kendt og holdt af fra min tidligste barndom. Jeg er nu 81 år gl. og slipper aldrig min interesse for ham som menneske og digter.

I sin selvbiografi, "Steen Steensen Blichers Liv fortalt af ham selv" (udg. af Oscar Nielsen, Esbjerg 1990), fortæller digterpræsten om sin slægt og om sin nedstamning fra biskop, dr. theol. Niels Hansen Bang, Odense (1614-1676), som (citater) "*nedledte sin Herkomst fra Absalons Farfader Skjalm Hvide*".

Denne påstand har jeg studset over. Efter at have læst en del slægtsforskning om bl.a. præsteslægten Bang fra Fyn - især i den store bog *Fortællespor*" (2011), forfattet af min datter Katrine Kielland-Brandt - er jeg ret godt oplyst om denne navnkundige biskop, som i øvrigt i lige linje er min egen forfader...

Men Blicher tager fejl, når han nævner Ane Eriksdatter som biskoppens hustru, og han tager fejl, når han mener at være efterkommer af Skjalm Hvide. Imidlertid var Blicher i god tro og havde jo ikke som i vor tid adgang digitalt til slægtsforskning.

Hvad var der galt? Efter mange interessante drøf-

telser mellem min datter og mig overlader jeg ordet til hende:

Biskop Bangs hustru hed Anne Hansdatter Chulenbrun (1620-1688), 3 x tip til Blicher. Hun var datter af borgmester i Odense Hans Nielsen Chulenbrun (1585-1651) og hustru Maren Poulsdatter (1604-1684), 4 x tip til Blicher. Om dem findes der mange spændende vidnesbyrd. Biskoppens svigerfar, borgmester Chulenbrun, var tysk indvandrer og arbejdede sig op som handelsmand og politiker fra ca. 1610 i Odense. På Odense Rådhus findes en mindeplakette, der fortæller, at han var rådmand 1627-34 og borgmester fra 1634-51. I Møntergården i Odense findes det smukke sølvskrin, han skænkede byen til opbevaring af vigtige dokumenter. I Odense Domkirke hænger et kæmpestort epitafium over ham og hans hustru lige inden for hovedindgangen.

Her ses deres portrætter, men grundet pengemangel ved dødsfaldet kom der ingen inskription. I midtergangen i Domkirken ligger en gravsten over Hans Nielsen Chulenbrun og Maren Poulsdatter samt deres datter og svigersøn, Anne Hansdatter og biskop Bang. Denne sten

er først lagt i 1753, altså 65 år efter det sidste dødsfald, og har måske af denne grund fået skrevet forkerte årstal på alle personer.

Blichers 3 x tip, det rige

4 x tipoldeforældre til St. St. Blicher, borgmester Hans Nielsen Chulenbrun og hustru Maren Poulsdatter. Udsnit af epitafium i Odense Domkirke. Foto: KKB.

Så fulgte min deltagelse i fejringen af 200-året for Blicher i forbindelse med Blicher-Selskabet og dernæst indvælgelsen i selskabets bestyrelse. Efter at have deltaget i arbejdet ikke mindst med arrangementerne i Teatermuseet i Hofteatret, blev jeg selskabets formand i 1989.

Cd'en er helt naturligt delt op i en række afsnit, litterært bestemt, f.eks. Blichers naturkoncerter, der ikke blot omfatter de herlige digte fra *Trækfuglene*, men også mange andre digte. I afsnittet med sange fra novellerne bruger Blicher som den fødte poet en teknik, som var kendt fra datidens mange skuespil og komedier: Han lader sine personer bryde ud i sang.

Både Steen og hans far var begge habile musikere, så vi må formode, at der var megen musik i fader Niels' præstegård i Vium de første år, inden Blichers mor blev tungsindig. Det samme gjaldt på herregårdene Aunsbjerg og Hald, hvor familien færdedes. Det er i hvert fald denne musikalske atmosfære, som Blicher beskriver i sine noveller. Der er blevet sunget og spillet, ligegyldigt hvor bekymrende kårene har været i præstegården i Spentrup. Her var en stor børneflokk og karle og piger, og hvor der er børn og unge mennesker, synges der.

Blicher betror jo netop sin digterharpe til sin yndlingsdatter Malvina, da han dødssyg i 1837 tager afsked med dette elskede ordinstrument, som han i 50 år har følt sig indviet til, og han skriver sin Svanesang *Længe er det siden jeg var ung*.

Blicher er med til at styrke fællessangen, når han alene med sin storslåede ide om danske folkefester på Himmelbjerget

skriver ti sange, der alle bliver sunget her gennem de seks år, festerne fandt sted. Det er dette, som Grundtvig kopierer, når han lader *Kommer hid, I piger små* afsynges på Skamlingsbanken i 1843.

På denne cd er dialektangene fra *E Bindstouw* også kommet med sammen med Blichers folkelige sange og et par salmer.

Blicher og digtene

Blicher oplevede en barndom sammen med en travlt optaget far, der dog altid havde tid til at skrive artikler og digte sange og vers på både dansk og latin. Hans litterære stil kopierede Blicher bestemt ikke, men alligevel minder digtene fra de første år om Niels' og andre samtidige digteres værker, og der går lidt tid inden Blicher frigør sig for disse, skal vi kalde dem "tyngende bånd" fra det forrige århundrede.

Derfor bruger vi ikke mange af Blichers første digte, og vi har rent ud sagt besvær med at læse hans første store værk, oversættelsen af *The Poems of Ossian* udgivet i 1807 og 09. Det var skotsk/gæliske digte, indsamlet eller, som man senere opdagede, digtede af Macpherson, en skotsk forfatter og jurist i årene 1760-63. Men Blicher fandt lynhurtigt en stil, hvori han kunne oversætte netop disse skotske uægte ballader, der havde vundet berømmelse overalt i Europa, og hvor Grundtvig tog fat på de nordiske heltesagn, greb Blicher altså ned i en anden kulturs heltesagn, og det så dybt, at han resten af livet var bjergtaget af denne kultur og overførte dens navne og sagn til jyske forhold. Den skotske højslette blev til den jyske lynchede omkring barndomslandet i Vium.

Senere greb han tilbage i denne samling og brugte emnerne til en række Ossianske digte, men nu i strofisk form. De blev trykt i *Nordlyset* i 1828, altså en efterslæt under navnet

Årsgaven:

Erik Harbo synger sange og viser af St. St. Blicher. Cd

Det var med en vis ængstelse at formanden foreslog bestyrelsen at udsende hans nyudgivne cd med viser og sange af Blicher til medlemmerne. Ord som magtmisbrug og nepotisme fløj gennem hans hoved. Men ihukommende næstformandens smukke omtale af de i 2011 udgivne sange og viser vovede han at fremkomme med forslaget, som blev overordentlig positivt modtaget.

Cd'en indeholder genudgivelser fra Blicherlp'en i 1982, suppleret med nye indspilninger fra koncerter og studieoptagelser. De sidste fra 2012.

Erik Harbo

skriver om Blichers sange

Fra min pureste ungdom erindrer jeg at have sunget sange af Blicher. Helt centralt i den jyske egn, hvor jeg er født, brugte man ved arrangementer at synges *Kær est du fødeland* ligesom sangen om *Mads Doss* blev brugt. *Jyden han æ stærk å sej* blev brugt som afslutning. Højskolesangbogen havde sin naturlige plads i mange hjem og i forsamlingshuset, så fællessangen blev dyrket ved mange lejligheder.

Blichers sang *Det er hvidt herude* var sammen med Ingemanns *I sne står urt og busk i skjul* og Aakjærs *Spurven sidder stum bag kvist* og *Sneflokke kommer vrimlende* i brug ved mange lejligheder. Dengang kendte jeg ikke verset *Hanen sig opsvinger, på en snemand sine vinger klaskende han sammenslår*. Det var udeladt. Denne mærkelige måde at redi-

gere sangtekster på stammer fra en svunden tid, hvor Thomas Laub ønskede at fremhæve det elegiske i digtet, sikkert helt velbegrundet ud fra hans opfattelse af Blicher i 1915. Oprøreren, hanen, skulle ikke til orde. Det er den kommet i denne samling af Blichertekster.

Både min bedstefar og min far holdt foredrag om Blicher, og de har begge optrådt sammen med andre, når man ”fælleslæste” *E Bindstouw*. Der var altså gode chancer for at læse Blicher i mit barndomshjem. Min far citerede jævnligt fra *E Bindstouw* hosekræmmer Jens Jensens morsomme jysk/franske misforståelser som ”Piiw mæ laang rør” og ”adiø ræv aa har” og vi forstod ikke altid meningen lige med det samme. Interessen for Blicher lå der nok latent. Jeg husker levende en realeksamen med en eksamination i *En landsbydegns dagbog*, hos denne unge dansklærer Jens Raaby på Vejen realskole, senere mangeårigt medlem af Blicher-Selskabet og en glimrende Blicherillustrator. Mange år senere var det mig selv, der stod som fortolkeren, foredragsholderen med mere end 10 forskellige foredrag om Blicher i utallige sammenhænge overalt i landet. Det foretrakne er og var nu altid det med *Blicher i ord og toner*, hvor der lægges megen vægt på læste tekster og sunge sange.

Fra min sangerkarrieres første tid har Blichers sange været på repertoire. Chancen kom for alvor, da jeg i 200-året for Blichers fødsel indspillede min 4. lp-plade med 22 Blichersange med mine gode kolleger fra Det Kgl. Kapel og pianisten Eyvind Møller. Mange af disse indspilninger kan genhøres på denne cd.

ægtepar biskop Bang og Anne Hansdatter, boede på Dallund Slot og Hollufgård. De blev gift 16. juli 1641 i Odense Domkirke. Bang var da kapellan hos Annes morfar, præsten i Dalum, Poul Olufsen Middelfart (ca. 1570-1643) og hustru Elisabeth Jensdatter (ca. 1578-ef. 1651), 5 x tip til Blicher. Som biskop var Bang dommer i trolddomssager, medforfatter til Danske Lov, genopbyggede ødelagt kirkegods efter svenskekrigene m.m. Som ældre fik biskop Bang meget mod sin vilje praktet en hjælpepræst på hallen, hofprædikant Rudolf Moth, der var faldet i unåde hos Chr. V og skulle skaffes af vejen. Moth blandede sig i Bangs embedsførelse, og uvenskabet gik ikke stille af. Bang efterfulgtes på bispestolen af Thomas Kingo.

Blicher nævner en kvinde Ane Eriksdatter (ca. 1646-1726). Blicher har da også en kvinde af dette navn blandt sine aner. Hun var hans 2 x tip og var gift med Hans Nielsen Bang (1645-1696), præst i Særslev på Nordfyn, søn af biskop Bang.

I slægten Bang hed mændene enten Hans Nielsen eller Niels Hansen, og der har været hyppig forveksling af mændene, der stort set hed det samme. Blicher selv kunne altså heller ikke finde ud af det – men han må nok undskyldes. Forvekslingen af Bang-mændene har givet anledning til en doktordisputat i 1971 samt forskning, offentliggjort i det agtværdige Personalhistorisk Tidsskrift 1980 (Fritz Schönwandt).

Derfor kan det desværre også fastslås, at hverken Blicher eller biskop Bang er efterkommere af den navnkundige høvding Skjalm Hvide, farfar til Absalon og

tipoldebarn af Gorm den Gamle.

Filmen knækker med Blichers 6 x tip, Hans Nielsen Bang (ca. 1490-1560), hjælpepræst i Odense Domkirke, siden præst, rådmand og handelsmand i Bogense. I Bogense kirke findes en smuk figur-gravsten over ham og hans hustru, adelsdamen Anne Clausdatter Halvbjørn. Det er Anne Halvbjørn (f.ca. 1520), der har alle de fine Skjalm Hvide-ener. Det er det med hustruen, der går galt. I årevis har slægtsforskere troet, at hun var mor til hans søn, Niels Hansen Bang (ca. 1532-1608). Men det er hun ikke! Bang var præst i Fjelsted i 1530'erne og levede her sammen med en frille, skønt han som katolsk præst burde leve i cølibat. Bang og frillen fik sønnen Niels Hansen Bang, som omtales flere gange i biskop over Fyn, Jacob Madsens fyldige og jordnære visitatsbog (påbegyndt 1588), der fortalte om generationer af præsters liv og levned på Fyn. Sønnen omtales som ”slegfred”, dvs. uægte barn, og det virker ikke, som om der i samtiden var gjort noget særligt for at dølge præstens privatliv.

Efter reformationen i 1536 kunne præsterne gifte sig, og den rige og agtede Hans Bang giftede sig omkring 1540. Han var da ca. 50 år, den udkårne adelsfrøken Anne fra Bogense ca. 20 år. Med det vi ved i dag, virker det usandsynligt, at den unge Anne Halvbjørn som 12årig blev gravid med en katolsk præst fra en anden by og derpå ventede små 8 år på at blive gift med ham. Når det endvidere nævnes i samtidige kilder, at Blichers og biskop Bangs fælles forfader, 5 x tip Niels Hansen Bang (f.1532), er en frillesøn, er sagen vist klar, og det ellers me-

get spændende slægtskab med Skjalm Hvide må desværre afskrives.

Bang-familiens forfædre kan i denne gren føres tilbage til 1400tallets Fyn. Alle mændene var præster.

Bang-slægtens våben. Bang'erne blev adlet i 1517. Fra Dansk Adelsheraldik.

Katrine Kielland-Brandt, fløjtenist og slægtsforsker, juli 2012

Som efterskrift til denne redegørelse vil jeg udtrykke mit håb om, at BLICHERSEL-SKABET vil fatte interesse for de korrigerede oplysninger.

I øvrigt kan jeg tilføje som kuriosum, at hvad angår Skjalm Hvide, da nedstammer min mand, Katrines far, Jørgen Kielland-Brandt og dermed Katrine, selv i lige linje fra Skjalm Hvide – men dette er jo kun et pudsigt sammen-træf.

”Verden er lille”, siger vi tit. Men i gamle dage (selv med vore utallige formødre og -fædre) var verden endnu mindre i tidens selvomkredsede miljøer.

Else Hyldahl Kielland-Brandt

Kilder:

Henrik M. Jansen af ”Dallund Slot”. Udg. 1996 af Rekreation Dallund Slot.

”Odense Bys Historie 1600-1700” af Aage Fasner Blomberg, Udg. af Odense Kommune 1980. Gudme Sogns webportal.

Advokat J.C. Jacobsen: Danske domme i troldomsager i øverste instans. (Gad, 1966).

Dansk Biogr. Leks. Bd. II 1933, side 100.

”Stamtavle over Oluf Bangs efterkommere”, F.E.Hundrup, side 16.

Studier over det fynske Rådsaristokrati i det 17de

Århundrede. Svend Larsen, 1965, bind II, side 114-118.

Odense Bys Historie, 1926, H. St. Holbeck, side 168.

Odense bys historie. ”De fede år. Odense 1559 - 1660”, bind 2, E. Ladewig Petersen, Knud J.V. Jespersen, Leon Jespersen.

Studier over det fynske Rådsaristokrati i det 17de Århundrede. 1965, Svend Larsen, bind II, side 107.

Blichers bopæle i København ved Peder Porse

Uanset Blichers jyske oprindelse og sindelag, tilbragte han ganske lang tid i København, først og fremmest som student, men han var faktisk ganske ofte i hovedstaden, bl.a. for at søge midler til forbedring af sin haltende privatøkonomi, og til udenlandsrejser, hvilket jo kun lykkedes en gang, i 1836.

Den første gang, SSB dokumenteret er i København, er da han aflægger studentereksamen i efteråret 1799.

12. november samme år immatrikuleres han til det teologiske studium, og han færdiggør dette i 1809.

I mellemtiden er studiet afbrudt i to længere perioder: Først 1801-03, hvor han er lærer for Foss-sønnerne på Hølgershåb på det nordlige Falster og anden gang, da han efter Københavns bombardement opholder sig en længere periode hos faderen i Randlev Præstegård inden han hen på efteråret 1808 rejser tilbage for at tage kandidateksamen.

Vi ved ganske lidt om Blichers bopæle i hovedstaden, når bortses fra hans ophold på Regensen og Kloster før Københavns bombardement i starten af september 1807 og opholdet på Valkendorfs Kollegium, hvor han delte værelse med en fætter. Kollegiet lå på Blichers tid i

lighedsægteskab over for fornøftsægteskab, idet han almengør tragedien og taler om ”*Cecilia og hendes rædsomme Skjæbne*”

Et sidste spørgsmål: Hvorfor ændres verbet i de omkransende vers fra *miste* til *skilles*?

Svaret eller svarene overlades til læseren af denne lille præsentation.

Sikker Hansen

I serien om danske illustratorer er det naturligt at fortælle lidt om Sikker Hansen i forbindelse med artiklen om *Hosekræmmeren*. Sikker Hansen 1897- 1955 var en fremragende dansk tegner og litograf. Som uddannet malersvend besluttede han sig til at blive kunstner, og selv om han var selvlært, var hans litografuddannelse nok det, der bragte ham videre som illustratør, f.eks. i Politikens søndagstillæg *Magasinet* fra 1932. Her tegnede han forsider og illustrationer til noveller.

Hans skildrede ofte kvinder og børn, og disse tegninger blev trykt som litografier, som vandt meget stor popularitet. Han blev en fremragende plakatkunstner, og alle kender hans klassiske plakater for Davregryn og Cirkelkaffe. Sammen med Hans Hvass udgav han en række dyrebøger. Han påtog sig en række udsmykningsopgaver bl.a. Politikens

HOSEKRÆMMEREN

„Den største Sorg i Verden her er dog at miste den, man har kjer.”

Stundom, naar jeg har vandret ret ude i den store Alhede, hvor jeg kun har havt den brune Lyng omkring mig og den blaae Himmel over mig; naar

Vi afbilder her Sikker Hansens illustration til første side af *Hosekræmmeren* 1955 (GB)

foredragssal, opkaldt efter ham (1937).

For Johs. V. Jensen illustrerede han *Kongens fald*.

Ret sent kom Blicher ind i billedet. I 1955 udgav det nystiftede Blicher-Selskab som sin første bog *Hosekræmmeren* med forord af Hans Brix. 32 s. trykt hos Simon Gullander, Skjern, og samme år udsendte Gyldendal *Hose-*

kræmmeren og andre noveller, ill. af Sikker Hansen, i alt 226 s., genudgivet i 1969.

Når man betragter disse grafiske billeder kan man begræde, at Sikker Hansen ikke nåede at illustrere flere af Blichers noveller. De fem noveller i den omtalte udgave er *Hosekræmmeren*, *Kjeltringliv*, *Himmelbjerget*, *Brudstykker af en Landsbydegns Dagbog* og *Præsten i Vejlbjæ*.

Selve billedteknikken med brugen af lys og skygge kan man læse om i Biografisk Leksikons artikel om Sikker Hansen på internet-

tet. Her findes også afbildet mange af hans plakater og tegninger. En dansk tegner, som må have følt sig inspireret af Sikker Hansen, var Ib Spang Olsen. Blicher-Selskabet forsøgte for år tilbage at få ham til at illustrere Blicher, men han sagde nej til opgaven, og antydede, at der var så mange fremragende Blicherillustratorer (her tænkte han især på Povl Christensen). Til bogen om Søren Kanne tegnede han til gengæld en dejlig forsidetegning. *Erik Harbo*

indordne sig under tidens og miljøets skik og lade forældrene bestemme. Faderen vil heller ikke lade alt blive ved det bestående. Han er på vej fremad og vil gerne have Cecil gift til penge. Han forestiller sig åbenbart ikke nogen fremtid i at sætte Esben i gang med en forretning. Cecil ligner sin far. Hun vil selv bestemme, og da det ikke kan lade sig gøre, bliver hun syg. Hendes sygdom er en slags (ubevidst) flugt ind i en verden, hvor forhindringerne er væk. Faderen reagerer i første omgang på datterens sygdom med en snak om Guds vilje, (som han havde vanskeligt ved at skille fra sin egen). Men da datteren bliver morder, dør han, og da han er død, bliver Cecil rask. De skulle være hinandens støtter i livsopfyldelsen, men bliver hinandens forhindringer. De vil ikke affinde sig. Moderen derimod bærer alt stilfærdigt og værdigt. Hun har en uafviselig opgave, et sygt barn. Den må hun tage på sig, også da rigdommen med mandens død er væk. Hun er ikke nogen videreudvikler, hun er en opretholder.

Man kan sammenligne hende med soldaten i digtet "Sældeaaten", også fra 1829, senere optaget i "E Bindstouw". Han kommer efter elleve års fravær hjem til sin landsby – netop på den dag, hvor hans kæreste bliver gift med en anden. Der er ikke tale om svigt. Men hun troede ham død. Han havde jo ikke skrevet, og forklaringen på denne mangel får hun først nu, nemlig at han har mistet sin højre arm. Hun – som også hedder Cecil, her stavet Sessel – var nødt til at have en ægtemand for at kunne drive gården videre efter forældrenes død. I modsætning til hosekrammeren var der ikke ta-

le om en planlagt formueforøgelse, men en nødvendighed for at opretholde livsgrundlaget. Det mest bevægende er så digtets slutning. Soldaten – Morten – får lov at bo hos den tidligere kæreste og hendes mand. Hvad det har kostet dem alle tre af undertrykte følelser, får vi ikke at vide. Men som hosekrammeren har de erkendt vilkårene med værdighed. Disse stoiske bondefigurer fra 1829 gør ikke oprør. Det har vi først begyndelsen til i tekster fra 1840erne, hvor en type som Sejr i "De tre Helligaftner" tager en udfordring op og vinder, ganske vist i en ramme fra 1600-tallet, og uden at samfundet omstyrtes, men som type er der fremtid i ham, ligesom der er i Jydens udholdenhed i "Jyden han er stærk og sej" fra 1846.

Tilbage til novellen kunne man slutte sig fristes til at stille nogle "hvis nu" spørgsmål. Hvis nu Cecil ikke havde haft mulighed for at dræbe Esben, og de var blevet gift, ville al modgang så være umulig? Hvordan ville hun reagere, hvis de gik fallit? Hvor dygtig var Esben i købmandshvervet? De penge, som gav ham fornyet adgang til Cecil, stammede fra en uventet arv. Fra begyndelsen placerer den besøgende fortæller Cecil som fremmed i miljøet – med nogle eventyrformuleringer om, at hun kunne være en flygtet forklædt frøken. Men samtidig ville hun med sit eget ønskede ægteskab med Esben være forblevet i miljøet, mens faderen ville videre. Egenviljen er hun og faderen fælles om og derfor også den manglende evne til at leve med, at grundlaget for drømmene endegyldigt forsvinder. Fortælleren afstår også til sidst fra at drage konklusioner om kær-

husrækken fra Teglgårdsgade til Sankt Peders Stræde 12. Det gamle karmeliterkloster, Hvidekloster, blev midt i 1800-tallet nedrevet og flyttet tilbage på grunden til kollegiets nuværende placering. Blicher boede på kollegiet i den sidste del af studietiden. Han er med i fortegnelsen over alumner i april 1809, men ikke i septemberfortegnelsen (både Valkendorfs og Regensens hjemmesider nævner SSB som en af de tidligere beboere).

Vi ved fra Blicher selv, at han ved Københavns bombardement mistede "Linned, øvrige Klæder og Bøger" der brændte med Lille Kannikestræde. Men nærmere, hvor han boede, ved vi ikke.

Blichers bopæl(e) fra han i vinteren 1799/1800 starter på studierne, til han 1. november 1801 starter i huslærerstillingen på Falster, fremgår ikke af Blichers egen levnedbeskrivelse eller ses behandlet i litteraturen.

Det pirrede længe nysgerrigheden.

Den 1. februar 1801 afholdtes folketælling i hele landet. Listerne fra dengang findes stadigvæk. Spørgsmålet var hvor man skulle lede. København var ganske vist ikke kæmpestor dengang. Men alligevel var det om ikke en nål i en høstak, så dog en udfordring. Det måtte være i området ved universitetet. Men man skulle lidt længere væk.

Og ved at gennemgå listerne for Rosenborg Kvarter finder man i Springgade nr. 17 som logerende hos handskekamager Reitzel en 19-årig studerende, Steensen Blicher.

Husstanden bestod af de to voksne forældre, 6 børn mellem 1 og 12 år, og så altså vor studerende SSB. Der har været trangt og givetvis ikke megen ro

til at forberede sig på det filosofikum, SSB bestod i foråret 1801.

Men stedet lå centralt for studierne på Københavns Universitet og ikke

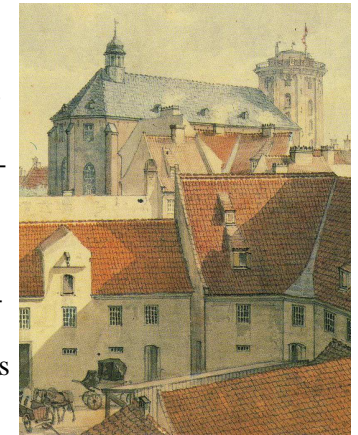
mindst for universitetsbiblioteket, der indtil 1861 var placeret på loftet over Trinitatis Kirke.

For Springgade var i Blichers studentertid den del af den nuværende Pilestræde, der lå tættest på Landemærket, og nr. 17 var, så vidt det kan konstateres, en del af den matrikel som Trinitatis Kirke nu har. Ejendommen Springgade 17 blev skænket til kirken i 1834 og er siden nedrevet, og de nuværende bygninger på stedet er opført i 1928.

Det andet yderpunkt i hans studentertilværelse har geografisk set været Det Kongelige Bibliotek, der lå "bag slottet", altså øst for den nuværende Rigsdagsgård ved Christiansborg.

Det har med andre ord været i en meget snæver del af København, Blicher levede sit studentertid. Der er under 600 meter i luftlinje mellem yderpunkterne.

Så da B. som hovmester for de to drenge, hvis forældre var rejst tilbage til St. Croix, på effektiv, men ikke helt reel vis, får officersplanerne ud af den yngste ved at overvære en spidsrodsafstraffelse på Kastellet, er han faktisk et godt stykke fra sine vante omgivelser.

Steen Steensen Blicher Hosekræmmeren

Trykt i 1829 i Nordlyset

Om novellen ved Helle Frismann

*Den største sorg i verden her
er dog at miste den, man har kær*

Novellens handling udspiller sig i en gård på den jyske hede. Her bor en hosekræmmerfamilie – hosekræmmeren Michel Krænsen, hans kone og deres datter Cecil. Hun er en smuk pige og på grund af faderens velstand et godt parti. En hosekræmmer var en bonde, der også drev handel, med strømper og andre uldvarer. De fleste hosekræmmere var velhavende og skilte sig derved ud fra den øvrige bondebefolkning på heden, selv om deres daglige levemåde lignede naboernes.

Michel Krænsen vil gerne have sin datter gift med en rig bonde eller hosekræmmer, men Cecil vil have naboens søn Esben. Desværre er hans forældre fattige, og skønt den tiltalende Esben så småt er begyndt at drive handel med uldvarer, vil hosekræmmeren ikke have ham til svigersøn.

Vi får historien fortalt af en vandrer, der kommer på besøg to gange – for at få lidt at drikke. (Hvis man endelig så et hus på den vidtstrakte hede, var det naturligt at bede om lidt at gå videre på).

Den besøgende bliver vidne til, hvordan Esben afvises af Cecil's fader, mens Cecil stille græder, da Esben tager af sted på handelsrejse til Holsten. Seks år efter kommer fortælleren igen i nærheden af hosekræmmergården. Han hævder, at han ved synet af denne allerede danner sig forestillinger om, at alt

er endt godt for de to unge. Men straks ved ankomsten bliver han klar over, at noget er helt galt. Cecil er sindssyg; hun væver på en usynlig væv og løber hele tiden ud for at se, om Esben kommer. Af hendes mor, som bliver novellens anden fortæller, får gæsten at vide, hvad der er sket i de mellemliggende år.

Efter Esbens afrejse havde Cecil's far tvunget hende ind i en forlovelse med en velhavende bonde. Men da der bliver lyst for dem i kirken, dvs. bekendtgjort at de skal giftes, laver Cecil skandale ved at råbe, at der er lyst for hende og Esben i paradiset. Det er tydeligt, at hun er blevet sindssyg.

Mens hun er syg, kommer Esben hjem. Han er blevet velhavende, fordi han har arvet en morbror, og må nu gerne få Cecil. Han bliver dybt ulykkelig ved at se Cecil's tilstand, men Michel trøster ham med, at hun nok kan blive rask igen. Imidlertid skærer Cecil om natten halsen over på Esben, for at han ifølge hendes syge logik kan forenes med hende i paradiset, hvor hun mener at befinde sig.

Den skam at datteren i sin sindssyge har myrdet sin kæreste, overlever hosekræmmeren ikke.

Han dør kort efter, og den dag, da han bliver begravet, falder Cecil i en dyb søvn i tre døgn. Da hun vågner, er hun blevet rask, men er ikke klar over hvad der er sket, og hvad hun har gjort.

Mens hun er rask og meget stille, frier den velhavende bonde til hende igen, og da hun igen siger nej, bliver han ondskabsfuld og fortæller hende, at hun har myrdet sin forrige kæreste. Cecil bliver syg igen, sådan som fortælleren nu har

mødt hende ved det andet besøg.

Opbygningen af denne novelle består af rammen med fortællerens to besøg og begge gange med hans indledende betragtninger. Uden om denne ramme er der to verslinjer, som viser sig at være omkvædet til den sang Cecil synger i sin syge tilstand. Linjerne indgår altså både i selve handlingen og danner ramme om den, ligesom hosekræmmerenken både er en del af handlingen og fortæller af det vigtigste afsnit.

Novellen består af flere genrer: en lyriske omkransning med de to verslinjer – med en ændring fra *miste* i begyndelsen til *skilles* i slutningen, en lyrisk prosainledning – ” *Stundom, når jeg –*”, et episk forløb, som binder de to besøg sammen, en scenisk fremstilling af de to besøg, man ser situationerne for sig som malede genrebilleder, og endelig den lange episke fortælling, der er lagt i munden på hosekræmmerenken.

Novellen har mange stemmer: hovedpersonernes replikker i første besøgs sceniske forløb står ved deres jyske knaphed mejslet i erindringen, fortælleren egne betragtninger og ræsonnementer er en helt anden slags litterær stemme med henvisninger til verdenslitteraturen, bl.a. Shakespeare, og endelig er hosekræmmerenkens lange fortælling ved andet besøg den stemme, man husker længst. Det er et genialt fortælleteknisk træk fra Blichers side at lade de afgørende begivenheder blive fortalt af et involveret vidne, som indirekte bliver karakteriseret ved sin fortælling.

Indtrykket af personerne dannes dels ved disses egne replikker, dels ved den

iagttagende fortællers redegørelse for deres adfærd. Et enkelt eksempel skal tjene til illustration, her af Esbens jyske sindighed og selvbeherskelse:

”Det varede en god Stund, inden No-gen af dem vilde bryde Tausheden. Endelig oplod dog Værten først sin Mund, spørgende langsomt, koldt og ligegyldigt: ”hvor gjælder Rejsen idag, Esben?” Den Tiltalte svarede, mens han i Mag slog Ild til sin Pibe, og tændte den med lange Drag: ”Ikke længere i dag, men i morgen vil jeg af sted til Holsteen.” Herpaa blev atter en Pause, under hvilken Esben tog Stolene i Øjesyn, og valgte én, paa hvilken han satte sig. Imidlertid kom Moder og Datter ind; den unge Kræmmer nikkede ad dem med en saa fuldkommen rolig og uforandret Mine, at jeg skulde have troet, den skønne Cecilia var ham aldeles ligegyldig, hvis jeg ikke havde vidst, at Kjerligheden i et saadant Bryst kan være stærk, hvor stille den end lader.

Den fremhævede bisætning ovenfor viser fortælleren's miljøkendskab, der tjener til at give læseren baggrundsforståelse for den beskrevne situation.

Teksten efterlader ikke noget entydigt budskab. Den besøgende fortæller moraliserer ikke over for den strenge fader, men fortæller læseren, at han bevidst afstår fra noget sådant, dels ud fra en erkendelse af det håbløse i det, dels ud fra en anden realistisk erkendelse af, at kærlighed og kildevand er et begrænset eksistensgrundlag.

Som læsere er vi således henviste til at drage vore egne konklusioner ud fra fortælleren's iagttagelser. Cecil vil ikke